

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมตาม
อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 1992

นายชวลิต สุธตระกูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2542
ISBN 974-334-033-5
ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- 8 ส.ค. 2544

I19246080

THE PREPARATION OF THAILAND IN ACCESSING TO GENETIC RESOURCES
UNDER THE CONVENTION ON BIOLOGICAL DIVERSITY 1992

Mr.Chawalit Huytrakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Faculty of Law
Chulalongkorn University
Academic Year 1999
ISBN 974-334-033-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม
ตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 1992

โดย

นายชวลิต สุขตระภูล

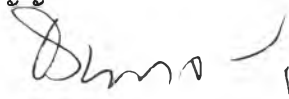
ภาควิชา

นิติศาสตร์

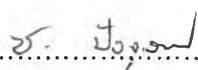
อาจารย์ที่ปรึกษา

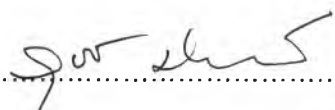
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลัย

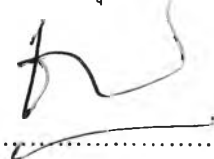
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์

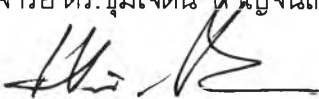

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ธงทอง จันทรางศุ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจสานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลัย)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชุมเจตน์ ดาญจนเกษร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ เจริญ คัมภีร์ภาพ)

ชวลิต ชุขตระกูล : การเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 1992 (THE PREPARATION OF THAILAND IN ACCESSING TO GENETIC RESOURCES UNDER THE CONVENTION ON BIOLOGICAL DIVERSITY 1992) อาจารย์ที่ปรึกษา:รองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์), 260 หน้า.ISBN 974-334-033-5.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนะแนวทางการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ค.ศ. 1992

การวิจัยวิเคราะห์ถึงสิทธิและพันธกรณีของประเทศภาคีในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมตามอนุสัญญาฯและความพร้อมของกฎหมายและองค์กรของประเทศไทยในการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ ผลการวิจัยพบว่า ประเทศภาคีอื่นๆ มีสิทธิเข้าถึงฯ ตามอนุสัญญาฯ แต่การเข้าถึงฯ นั้นจะต้องอยู่ภายใต้อำนาจอธิปไตยในการควบคุมการเข้าถึงฯ ของประเทศเจ้าของทรัพยากรพันธุกรรม นอกจากนี้ประเทศเจ้าของทรัพยากรพันธุกรรมยังมีสิทธิอธิปไตยตามที่อนุสัญญาฯ กำหนดรับรองซึ่งได้แก่ สิทธิในการกำหนดให้การเข้าถึงฯ อยู่ภายใต้การตกลงร่วมกัน สิทธิในการให้ความเห็นชอบซึ่งได้แจ้งล่วงหน้าก่อนการเข้าถึงฯ และสิทธิในการได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงข้อเท็จจริงแล้วจะพบได้ว่าผู้ที่เข้าถึงฯ ไม่ได้มีเพียงแต่รัฐเท่านั้นแต่ยังมีเอกชนซึ่งไม่มีฐานะเป็นบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ และไม่อยู่ภายใต้บังคับของอนุสัญญาฯ ด้วย ดังนั้นจึงก่อให้เกิดผลกระทบในการใช้สิทธิของประเทศเจ้าของทรัพยากรพันธุกรรมในการควบคุมการเข้าถึงฯ ใน 3 ระดับด้วยกัน คือ ระดับรัฐกับรัฐ ระดับรัฐกับเอกชน และระดับเอกชนกับเอกชน จากที่กล่าวข้างต้นจะพบได้ว่ากฎหมายและองค์กรของประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีในการเข้าถึงฯ ตามอนุสัญญาฯ เนื่องจากยังไม่สามารถที่จะบังคับใช้อำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยตามอนุสัญญาฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสนอแนะให้ประเทศไทยทำการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายและองค์กรที่ควบคุมการเข้าถึงฯ และกำหนดให้มีการทำข้อตกลงในการเข้าถึงฯ โดยคำนึงถึงฐานะตามกฎหมายของผู้เข้าถึงฯ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามพันธกรณีในการเข้าถึงฯ ตามอนุสัญญาฯ

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิสิต.....*ชวลิต ชุขตระกูล*
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*สุนีย์ มัลลิกะมาลย์*
ปีการศึกษา 2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

3970398034 : MAJOR LAW

KEY WORD :SOVEREIGN RIGHTS/SOVEREIGNTY/OBLIGATION/GENETIC RESOURCES

CHAWALIT HUYTRAKUL:THE PREPARATION OF THAILAND IN ACESSING TO GENETIC RESOURCES UNDER THE CONVENTION ON BIOLOGICAL DIVERSITY 1992) THESIS
ADVISOR: ASSOC.PROF.SUNEE MALLIKAMAL,Ph.D. 260 pp. ISBN 974-334-033-5.

The objective of this research is to suggest the guideline for the preparation of Thailand in accessing to genetic resources under the Convention on Biological Diversity 1992

The research analyzed the rights and the obligations of the contracting parties under the convention and the preparation of thai authorities and laws for the implementation of the convention. The result of the research has shown that the parties have the rights in accessing to genetic resources, but shall be subjected to the sovereignty of the accessed parties. Moreover the accessed parties have the sovereign rights over natural resources ,that are the rights to regulate the accessing to genetic resources to be on mutually agreed term , to require the informed consent from accessing parties and to share the benefits arising from the commercial and the utilization of genetic resources. However, there are not only the state but also the private accessors, not being the subject under the international law and subjected to the convention. Therefore, there are the effect to the parties in enforcing the sovereign rights in three levels. The first is the parties level, The second is the parties and the privates level and the third is privates level, As a result of the above mentioned, it noted that thai authorities and laws are not ready to conduct the obligations of the convention , because of the failure of enforcing the sovereignty and the sovereign rights to regulate the accessing under the convention in efficiency practice.

This thesis suggests that Thailand should amend laws, reorganize controlling authorities and regulate the accessing to be on mutually agreed term for the preparation of Thailand in conducting the obligations under the convention , by considering the legal status of the genetic accessor.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติ.....ชวลิต ฮัยทรกุล.....
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายทั้งในด้านวิชาการ กำลังใจ และทุนทรัพย์ ผู้เขียนจึงขอใคร่ถือโอกาสนี้แสดงความขอบพระคุณทุกท่านที่มีต่อผู้เขียนมาโดยตลอด

ในเบื้องต้นผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณมายังรองศาสตราจารย์ ดร.สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเพื่อรับหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้เขียนนับตั้งแต่การชี้แนะแนวทางในการศึกษาความพื้นฐานกฎหมายสิ่งแวดล้อมและคอยให้การดูแลแนะนำวิธีการนำเสนอปัญหาแนวทางการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร บัจจุสานนท์ ที่ให้เกียรติเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ชุมเจตน์ กาญจนเกษร และอาจารย์เจริญ คัมภีรภาพ ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยทุกท่านได้ให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เขียนในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จเร สดากร ที่ได้กรุณาสละเวลามาเป็นกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ให้กับผู้เขียน

นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณชนภัทร วินยวัฒน์ ที่ให้ความให้ความอนุเคราะห์ในด้านคำแนะนำและข้อมูลข่าวสารต่างๆ และขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ และวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ช่วยเหลือในการค้นคว้าวิจัย ตลอดจนถึง คุณกัลยา ภู่อ่าง เจ้าหน้าที่สถาบันทรัพย์สินทางปัญญาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้าข้อมูลในด้านกฎหมายต่างๆ และเจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษาคณะนิติศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือผู้เขียนในการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอบคุณ คุณภัทรดาลิน เย็นมันคง คุณดารารัตน์ พุ่มอ่อน คุณสินีนุช พัฒนประเสริฐ คุณดิเรก สุขจิตร คุณชาญกิจ จิรจิตการุณ คุณมงคล ชื่นทศพลชัย คุณสดใส ชูเกิด คุณพิทักษ์ ใจอารีย์ คุณเศรษฐศักดิ์ อรรถนิมาตย์ และคุณนันทพล กาญจนวัฒน์ ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังให้กับผู้เขียนตลอดมา

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์ใดๆ ก็ตามผู้เขียนขอมอบให้เป็น กตัญญู กตเวทิตา แต่พ่อแม่ และคณาจารย์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียนตลอดมาจนกระทั่งผู้เขียนได้มาถึง ณ จุดนี้

ชวลิต ฮุยตระกูล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
1.2	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	20
1.3	ขอบเขตของการวิจัย.....	21
1.4	สมมติฐานของวิจัย.....	22
1.5	วิธีการศึกษาวิจัย.....	23
1.6	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย.....	24
2	ลักษณะและความหมายของทรัพยากรพันธุกรรมและการเข้าถึง ทรัพยากรพันธุกรรมตามอนุสัญญาฯ.....	25
2.1	ลักษณะและความหมายทรัพยากรพันธุกรรม.....	25
2.1.1	ความหมายทรัพยากรพันธุกรรม.....	26
2.1.2	ทรัพยากรพันธุกรรมที่ได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ.....	27
2.1.3	ทรัพยากรพันธุกรรมที่ไม่ได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ.....	29
2.2	ขอบเขตและความหมายการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมตามอนุสัญญาฯ.....	35
2.2.1	ความหมายของการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม.....	35
2.2.2	ขอบเขตการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม.....	37

บทที่

3	ประเด็นสำคัญในการพิจารณาการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมตาม อนุสัญญาฯ.....	39
3.1	แนวความคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงฯ.....	39
3.1.1	แนวความคิดในการพัฒนาอย่างยั่งยืน.....	39
3.1.2	แนวความคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น.....	43
3.1.3	หลักอำนาจอธิปไตยถาวรเหนือทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ.....	46
3.1.4	หลักการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในทรัพยากรชีวภาพ.....	51
3.2	หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการเข้าถึงฯ.....	56
3.2.1	สิทธิของประเทศผู้เข้าถึงและประเทศเจ้าของทรัพยากรพันธุกรรม.....	56
3.2.1.1	สิทธิของประเทศผู้เข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม.....	56
3.2.1.2	สิทธิของประเทศผู้เข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม.....	56
3.2.2	การใช้สิทธิในเรื่องการเข้าถึงฯ.....	61
3.2.2.1	สิทธิในการทำข้อตกลงร่วมกันในการเข้าถึงฯ.....	61
3.2.2.2	สิทธิในการให้ความเห็นชอบซึ่งได้แจ้งล่วงหน้า.....	63
3.2.2.3	สิทธิในการได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์จาก การเข้าถึงฯ.....	65
3.2.2.3.1	สิทธิในการได้รับการจัดให้มีส่วนร่วมในการวิจัย วิทยาศาสตร์.....	66
3.2.2.3.2	สิทธิในการได้รับการแบ่งปันผล ประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม ทางการค้า.....	67
3.2.2.3.3	สิทธิในการได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี ชีวภาพ.....	70
3.2.2.3.4	สิทธิในการได้รับการจัดให้มีส่วนร่วมในขบวนการ การวิจัยทรัพยากรพันธุกรรม.....	72
3.2.2.3.5	สิทธิในการได้รับการจัดให้เป็นผู้เข้าถึงผล ลัพธ์และผลประโยชน์จากเทคโนโลยีชีวภาพ.....	74

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3.2.3	ผลกระทบที่เกิดจากการใช้สิทธิในการเข้าถึงฯ.....	76
3.2.3.1	การใช้สิทธิในระดับรัฐกับรัฐ.....	77
3.2.3.2	การใช้สิทธิในระดับรัฐกับเอกชน.....	77
3.2.3.2.1	การใช้สิทธิของรัฐเจ้าของทรัพยากรพันธุกรรม กับเอกชนผู้เข้าถึงฯ.....	78
3.2.3.2.2	การใช้สิทธิของเอกชนในรัฐเจ้าของทรัพยากร พันธุกรรมกับรัฐภาคีผู้เข้าถึงฯ.....	85
3.2.3.3	การใช้สิทธิระหว่างเอกชนกับเอกชน.....	86
3.3	การระงับข้อพิพาทที่เกิดจากการใช้สิทธิในการเข้าถึงฯ ตามอนุสัญญาฯ.....	87
3.3.1	ข้อพิพาทที่เกิดจากการใช้สิทธิในการเข้าถึงฯ.....	87
3.3.1.1	ข้อพิพาทที่เกิดจากการใช้สิทธิระหว่างรัฐภาคี.....	87
3.3.1.2	ข้อพิพาทที่เกิดจากการใช้สิทธิระหว่างรัฐภาคี กับเอกชน.....	90
3.3.1.3	ข้อพิพาทที่เกิดจากการโต้แย้งสิทธิระหว่างเอกชน.....	92
3.3.2	กระบวนการในการระงับข้อพิพาท.....	92
3.4	สถานภาพและความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าถึงฯ ตามอนุสัญญา.....	97
3.4.1	ผลผูกพันภายหลังการลงนามและแนวโน้มการให้สัตยาบัน.....	97
3.4.2	ความพร้อมของประเทศไทยในการเข้าถึง.....	103
3.4.1.1	ความพร้อมในด้านกฎหมาย.....	104
3.4.1.2	ความพร้อมในด้านองค์และเจ้าหน้าที่.....	122
4	กรณีศึกษาการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าถึงทรัพยากร พันธุกรรมในต่างประเทศ.....	128
4.1	กรณีประเทศคอซอวอ.....	128
4.1.1	ลักษณะกฎเกณฑ์และเงื่อนไขในการเข้าถึงฯ.....	128

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.1.2	บทบาทและหน้าที่ของสถาบันความหลากหลายทางชีวภาพ แห่งชาติ INBio ในการจัดการทรัพยากรชีวภาพ..... 131
4.1.2.1	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย..... 131
4.1.2.2	บทบาทในการจัดการและควบคุมการเข้าถึงฯ..... 137
4.1.2.3	ประสิทธิภาพในการจัดการและควบคุม ทรัพยากรพันธุกรรม..... 140
4.1.3	ตัวอย่างการทำข้อตกลงในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม ระหว่าง INBio และบริษัท MERCK ของประเทศสหรัฐอเมริกา..... 141
4.1.3.1	ลักษณะหน้าที่ของคู่สัญญา..... 142
4.1.3.2	การกำหนดกฎเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าถึงฯ..... 144
4.1.3.3	การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการแบ่งปันผลประโยชน์..... 147
4.1.3.4	ข้อกำหนดอื่น ๆ..... 148
4.1.4	บทวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าถึงฯ ของประเทศคอสตาริกากับอนุสัญญาฯ..... 150
4.2	กรณีประเทศฟิลิปปินส์..... 156
4.2.1	กฎเกณฑ์และเงื่อนไขการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม..... 157
4.2.1.1	คำสั่งของฝ่ายบริหารที่ 247 (E.O 247)..... 158
4.2.1.2	กฎระเบียบในการสำรวจทรัพยากรชีวภาพ และพันธุกรรม..... 161
4.2.2	ลักษณะและความสำคัญของคณะกรรมการคุ้มครอง ทรัพยากรพันธุกรรม..... 162
4.2.2.1	ลักษณะและโครงสร้าง..... 162
4.2.2.2	อำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย..... 163
4.2.3	การจัดทำสัญญาการเข้าถึงฯ..... 164
4.2.3.1	สัญญาวิจัยแบบวิชาการ..... 166
4.2.3.2	สัญญาวิจัยแบบพาณิชย์..... 167
4.2.4	วิเคราะห์และเปรียบเทียบกฎเกณฑ์และเงื่อนไข การเข้าถึงฯ ทรัพยากรชีวภาพของประเทศไทยกับอนุสัญญาฯ..... 168

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	การพัฒนากฎหมายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงทรัพยากร พันธุกรรมอย่างเหมาะสมสำหรับประเทศไทย.....175
5.1	สถานภาพในการเตรียมความพร้อมของประเทศไทย..... 175
5.2	การเตรียมความพร้อมในระดับหลักการและกฎหมาย..... 176
5.2.1	การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติตามพันธกรณีในการเข้าถึงฯ.....177
5.2.1.1	กรณีผู้เข้าถึงฯ เป็นรัฐภาคีอื่น..... 177
5.2.1.2	กรณีผู้เข้าถึงฯ เป็นเอกชนต่างชาติ..... 179
5.2.2	การเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้อำนาจอธิปไตย ในการควบคุมการเข้าถึงฯ..... 179
5.2.2.1	การแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมายควบคุมการเข้าถึงฯ ให้เหมาะสมกับลักษณะทรัพยากรพันธุกรรมที่ ได้รับการคุ้มครองตามอนุสัญญาฯ.....180
5.2.2.2	การแก้ไขกฎหมายควบคุมการเข้าถึงฯ ให้สามารถควบคุมการเข้าถึงฯได้อย่างมีประสิทธิภาพ.....182
5.2.3	การเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้สิทธิอธิปไตยในฐานะ เจ้าของทรัพยากรพันธุกรรม..... 186
5.2.3.1	สิทธิในการทำข้อตกลงร่วมกันในการเข้าถึงฯ..... 187
5.2.3.2	สิทธิในการให้ความเห็นชอบซึ่งได้แจ้งล่วงหน้า ก่อนการเข้าถึงฯ..... 189
5.2.3.3	สิทธิในการได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์ จากการเข้าถึงฯ..... 193
5.3	การเตรียมความพร้อมในระดับองค์กรและเจ้าหน้าที่..... 204
5.3.1	การพัฒนาองค์การภาครัฐ..... 205
5.3.2	การพัฒนาองค์การภาคเอกชน..... 206
5.3.3	การพัฒนาองค์กรหรือชุมชนท้องถิ่น..... 207

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
5.4 ข้อพิจารณาในการทำข้อตกลงร่วมกันในการเข้าถึงฯ ตามอนุสัญญาฯ.....	209
5.4.1 ข้อตกลงระหว่างรัฐกับรัฐ.....	209
5.4.2 ข้อตกลงระหว่างรัฐกับเอกชน.....	210
5.4.4 ข้อตกลงระหว่างเอกชนกับเอกชน.....	213
5.5 ประเด็นโต้แย้งเรื่องการเตรียมความพร้อมในการเข้าถึงทรัพยากร พันธุกรรมของประเทศไทยในปัจจุบัน.....	213
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	217
6.1 บทสรุป.....	217
6.2 ข้อเสนอแนะ.....	228
รายการอ้างอิง.....	233
ภาคผนวก.....	242
ประวัติผู้เขียน.....	260

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ

หน้า

1. แสดงการบ่งบับนผลประโยชน์ที่ได้จากการทำข้อตกลงการเข้าถึงฯ ระหว่าง
ระหว่างประเทศคอสตาริกาและสถาบัน INBio.....136

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1. วิเคราะห์และเปรียบเทียบสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมตามอนุสัญญาฯ กับกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศไทย.....	105
2. วิเคราะห์และเปรียบเทียบสิทธิในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและสิทธิอธิปไตยของรัฐเจ้าของทรัพยากรพันธุกรรมตามอนุสัญญาฯ กับองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมของประเทศไทย.....	123
3. วิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงฯ ตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศคอ스타ริกา.....	209
4. วิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวข้องกับการเข้าถึงฯ ตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของประเทศฟิลิปปินส์.....	228